

Praktijkopleiding tot accountant

Raamwerk voor verantwoord AI-gebruik in de praktijkopleiding tot accountant

De snelle opkomst van artificial intelligence (AI) vraagt om duidelijke kaders binnen de praktijkopleiding tot accountant. AI-tools kunnen trainees ondersteunen bij taalgebruik, analyse en informatie-verwerking, maar brengen ook risico's met zich mee voor de betrouwbaarheid en integriteit van opleidingsproducten.

De Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO) heeft daarom dit raamwerk opgesteld. Het biedt houvast voor trainees, praktijkbegeleiders en andere bij de praktijkopleiding betrokkenen om AI op een verantwoorde en ethische manier te (laten) gebruiken, in lijn met de eindtermen en de beroepswaarden van de accountant. Het raamwerk omarmt de mogelijkheden van AI, maar stelt tegelijkertijd grenzen waar dit noodzakelijk is om professionele vorming, toetsbaarheid en integriteit te waarborgen.

De ELO

Trainees die praktijkopleidingsproducten inleveren in de elektronische leeromgeving (ELO) moeten ter dubbelcheck en controle verklaren dat de ingediende teksten door henzelf zijn geschreven en zij geen teksten hebben overgenomen van derden – waaronder generatieve AI-bronnen – zonder daarbij de bron te hebben vermeld.

Praktijkbegeleiders

Voor praktijkbegeleiders geldt dat zij tijdens het beoordelingsproces van de rapportages van trainees dienen te verklaren dat zij kennis hebben genomen van de regelgeving vanuit de NBA rondom het AI-beleid en dat zij alert zijn op signalen van ongeoorloofd AI-gebruik door trainees. Omdat de praktijkbegeleider een belangrijke rol vervult in de professionele ontwikkeling van de trainee, is het belangrijk dat deze zich bewust is van de mogelijke invloed van AI op het werk van trainees.

Raamwerk voor het gebruik van AI

Wanneer je als trainee gebruik wilt maken van (generatieve) AI-tools, houd je dan aan onderstaande richtlijnen.

Toegestaan en niet toegestaan gebruik van AI

Om verantwoord gebruik van AI binnen de praktijkopleiding te waarborgen, maakt de RPO onderscheid tussen toepassingen die als ondersteunend en leerzaam worden gezien, en toepassingen die de integriteit of de toetsbaarheid van opleidingsproducten aantasten.

Toegestaan gebruik van AI

- AI mag worden ingezet als hulpmiddel voor het verbeteren van taal en structuur in eigen teksten.
- Het gebruik van AI voor het genereren van ideeën of het ordenen van gedachten is toegestaan, zolang dit de eigen leerdoelen niet ondermijnt.
- AI kan worden gebruikt om informatie te verzamelen, vergelijkbaar met traditionele zoekmethoden, mits de verkregen informatie kritisch wordt beoordeeld.

Niet toegestaan gebruik van AI

- AI mag niet worden ingezet wanneer de (praktijk)begeleider, leidinggevende, docent of examiner dit expliciet ongewenst acht.
- Het overnemen van AI-gegenereerde teksten zonder correcte bronvermelding is niet toegestaan.
- Het genereren van volledige of essentiële onderdelen van praktijkopleidingsproducten met AI (zoals jaarrapportages, ICAIS-opdrachten of het referaat) wordt aangemerkt als fraude.

Ethische richtlijnen

- *Transparantie:* Van trainees wordt verwacht dat zij zo duidelijk mogelijk aangeven wanneer en hoe AI-tools zijn gebruikt in hun werk.
- *Verantwoordelijkheid:* Als trainee blijf je verantwoordelijk voor de inhoud en juistheid van het ingeleverde werk, ongeacht of er gebruik is gemaakt van AI.
- *Integriteit:* Het gebruik van AI mag niet leiden tot misleiding over de eigen kennis en vaardigheden.

Privacy en gegevensbescherming

- Deel nooit vertrouwelijke of persoonlijke informatie van cliënten of derden met AI-tools, vooral niet met publiek toegankelijke generatieve AI (zoals *ChatGPT*, *CoPilot* of *Grok*) vanwege mogelijke opslag en hergebruik van deze gegevens. Vanuit de meeste organisaties is namelijk te weinig inzicht in hoe ingevoerde gegevens eventueel zouden kunnen worden hergebruikt door bedrijven als *OpenAI* en *Microsoft*.
- Gebruik daarom bij voorkeur AI-tools die voldoen aan de privacyrichtlijnen van (of worden aangeboden door) jouw eigen opleiding of (accountants)organisatie.

Kritisch denken en ontwikkelen

- Het gebruik van AI gaat hand in hand met kritisch denken over de output van AI-tools en daarom is het extra belangrijk om deze altijd te vergelijken met andere bronnen.
- Volg waar nodig scholing op het gebied van AI, bijvoorbeeld via je eigen (accountants)organisatie of onderwijsinstelling, om bij te blijven bij de actuele ontwikkelingen.

Toepassing in de praktijk

- *Data-analyse:* AI is geschikt om te worden gebruikt voor het analyseren van (niet-) financiële gegevens, maar gedurende elk moment van dit proces blijft het belangrijk dat er aandacht is voor de betrouwbaarheid en validiteit van de resultaten.
- *Risicobeoordeling:* AI kan je helpen bij het identificeren van potentiële risico's, maar vergeet niet dat de uiteindelijke beoordeling altijd door jou zelf moet worden gemaakt.
- *Rapportage:* bij het opstellen van rapportages kan AI een groot gedeelte van je schrijfwerk overnemen, maar als trainee en/of student moet je altijd zelf zorgen voor nauwkeurigheid en het naleven van de voor jou relevante professionele standaarden.

Constateren van fraude

Indien de NBA, een stagebureau of een praktijkopleidingsfunctionaris (zoals praktijkbegeleider, beoordelaar, referaatbegeleider, examiner) vermoedt dat de richtlijnen met betrekking tot het gebruik van AI bij het opstellen van praktijkopleidingsproducten niet zijn nageleefd, waardoor een goed oordeel over kennis, inzicht en vaardigheden denkbaar niet meer mogelijk is, treedt de fraudeprocedure in werking. Je stagebureau, dan wel de RPO, onderzoekt de situatie. Mocht er een overtreding van de bovenstaande richtlijnen en/of het praktijkopleidingsreglement omtrent fraude worden geconstateerd, dan beslist de RPO of en zo ja, welke maatregelen er worden getroffen.

Verdere verdieping

Voor verdere verdieping en praktische toepassingen op het gebied van AI kunnen trainees, studenten en andere betrokkenen bij de praktijkopleiding gebruikmaken van behulpzame bronnen uit het onderwijsveld, zoals:

- Vrije Universiteit Amsterdam:
  - [Generatieve AI, Copilot en ChatGPT - Vrije Universiteit Amsterdam](#)
- Nyenrode Business University:
  - [ai-policy_nyenrode_nl_25.pdf](#)
- Fontys Hogeschool Tilburg:
  - [Brochure-GAI-Nederlands.htm](#)
- HAN Hogeschool Nijmegen & Arnhem:
  - [Framework gebruik AI binnen de HAN-\(juni-2024\).pdf](#)
- KU Leuven:
  - [Verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie — KU Leuven](#)